

Posamezna šteč. v Ljubljani in Trstu 4 vin.

"JUTRO" izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 5. zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto mesečno K 1.80—, polletno K 9—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28—.

Telefon številka 118.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Izven Ljubljane in Trsta 6 vin.
Uredništvo in upravnistvo je v Frančiškanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko. Telefon številka 118.

Priznanje grofa Forgacha.

Prof. Masaryk priobčuje v "Času" članek pod gornjim naslovom, ki ga podajamo tu:

Izvor in zgodovina obeh priznanj grofa Forgacha, o katerih sem govoril v zadnjem zasedanju delegacij, sta s splošnega in diplomatičnega stališča zelo zanimiva.

V Friedjungovem procesu je imel, kakor znano, važno vlogo pred sodiščem dokument Spalajkovičev, namišljen poročilo sekcijskega šefa Spalajkoviča ministrskemu predsedniku Pasiću; imel jo je že zato, ker je namišljeni skladatelj onega dokumenta osebno prišel pred dunajsko poroto. V živem spominu je morda še, kako je takrat dr. Friedjung govoril dr. Spalajkoviču, da naj le pride, ta glava velesrbske propagande, on — dr. Friedjung — mu že posveti. Toda, mož je prišel, dr. Friedjung pa ni mogel izvršiti svojega grozljivega programa. Dr. Spalajkovič je sicer demontiral v "N. Fr. Presse" očitke, ki jih je proti njemu izrazil dr. Friedjung na podlagi dokumenta, kakor se je pozneje pokazalo — falzificiranega; to tajej pa ni zadostovalo niti dr. Friedjunku niti grofu Aehrenthalu; srbski sekcijski šef je moral priti osebno, da je dr. Friedjungu in njegovim informatorjem sodno dokazal, da niso imeli prav.

Dr. Spalajkovič je v svojem zaslusni dne 18. decembra 1909 predložil vrsto argumentov, ki so nad vsak dvom dokazali, da je njemu pripisovan dokument v resnici ponarejen. Dr. Friedjung ni mogel niti izvršiti svoje grožnje, narobe, moral je pripustiti skromno vrednost "Spalajkovičevega dokumenta".

Med drugimi dokazi proti pravosti te listine je navedel dr. Spalajkovič kakor znano, tudi jezikovne pogoške. Dokument, spisan baje v Belgradu od Srba, je obsegal hrvatišme, ravnotako kakor originalni Vasičevi dokumenti. Da moremo presoditi dalekosežnost tega odkritja, si predstavimo samo, da bi kateri dunajski uradnik, in vrhu tega še Dunajčan, spisal poročilo svojemu šefu in pristnem berlinskem narčju!

Dr. Spalajkovič je omenjal pri razpravi posebno germanizma in hrvaštizma "uručiti", ki je dobesedni prevod nemškega "einhandigen". Dr. Spalajkovič je stal pri tem sredi malega prostora pred predsednikovim sediščem na levi je sedel dr. Friedjung, na desni pred njim je stal sodni tolmač dr. Kraus, ki je prevajal Spalajkovičev govor na nemško. V trenutku, ko je dr. Spalajkovič povedal ta svoj argument, se je zgodilo sledeče: dr. Friedjung je naglo zašepetal, zelo vznemirjen, dr. Krausu v uho par besed. Dr. Spalajkovič sicer ni mogel slišati, kaj je dejal dr. Friedjung, čisto jasno pa je slišal, kako je dr. Kraus malo v zadregi tudi šepetaje odgovoril: "Prevajal sem dobro!"

Od tega trenutka je bil dr. Spalajkovič prepričan, da je bilo njegovo namišljeno poročilo poslano v nemškem jeziku in šele na Dunaju predstavljeno v srbsčino. Tako so bili pojasnjeni germanizmi in pojasnjena tudi ta okolnost, da mu vkljub odločni zahtevi niso pokazali srbskega originala namišljenega njegovega poročila in da se je moral zadovoljiti s kratkim odtiskom. Tudi predsednik, ki je obravnavo vodil, je izjavil, da mu original ni bil predložen. Ta okolnost je bila tem znamenitejša, ker so bili izmed Vasičevih dokumentov predložene fotografije par originalov. Dr. Spalajkovič takrat pred sodiščem ni omenil, da je slišal razgovor med dr. Friedjungom in Krausom.

Že takrat bi bilo lahko poklicati na ta ali oni način tudi grofa Aehrenthala za pričjo, posebno ker se je dr. Friedjung skliceval na njegovo avtoriteto. Grof Aehrenthal bi bil moral pod prisego izpovedati o provenienci dokumenta in njega originala. Lahko bi bil jaz dalje že takrat dal poklicati kot pričje tudi druge osebe, posebno vojaške. Tako med drugim tudi gosp. pl. Broscha, ki sem o njem natanko vedel, da je par osebami iz Avstrije in iz Ogrske kazal dokument, seveda tudi nemški in spisan s strojem. Ko bi mi bilo šlo le za senzacijo, bi bil na podlagi omenjenega opazovanja dr. Spalajkoviča prav neprijetno zaigral grofu Aehrenthalu in grofu Forgachu. Toda molčal sem in tako podpiral idejo, ki se je takrat pojavila, naj se proces završi po dobrem: srbski sekcijski šef se je obnašal kot gentleman ali pa kot — diplomat.

Proces se končal, grof Aehrenthal, instruktor dr. Friedjunga, je bil vključ poravnavi, ki se je za enkrat sklenila, obsojen, Srbi pa in Srbija so dobili sijajno zadoščenje. Radoveden sem bil, kakšne diplomatične korake bo napravil grof Aehrenthal, kajti dolžen je bil srbski vladi pojasniti in zadoščenja. Zaman sem čakal. Časopisi niso ničesar omenjali o takih korakih. In vendar se je takrat nekaj zgodilo; to hočem tu podrobno povedati.

Grof Forgach je obiskal — ali iz lastnega nagiba, ali na željo iz Dunaja — po povratku Srbov z dunajskega procesa, onega državnika, ki sem ga omenil v svojem delegacijskem govoru, in skušal dokazati resničnost vsebine dokumenta, kakor bi bil dokument pravzaprav diplomatično poročilo! Tako vsaj si morem razlagati namen tega govora, ki me je o njem srbski državnik informiral. Srbu seveda ni bilo težko prepričati grofa Forgacha o nepravilnosti njegove razlage, kajti lahko se je skliceval na prejšnje razgovore, pri katerih je grof Forgach govoril čisto drugače nego zdaj. Slednjič pa je bilo srbskemu, svoje stvari čisto gotovemu državniku vendar le preveč, razjel se je in grof Forgach opisal sceno pred dunajskim sodiščem, ki sem jo že prej povedal po lastnem poročilu dr. Spalajkoviča. S tem je bila seveda za grofa Forgacha stvar izgubljena; potrdil je tudi domnevo dr. Spalajkoviča z besedami:

"Torej vam hočem priznati, jaz sem poslal nemški tekst na Dunaj."

Hočem tu še s poudarkom pripomniti, da ponavljam tu dejstva tako natančno, kakor so mi bila sporočena; opozoril sem svoje zaupnike na važnost njih poročil, da naj se izogibljajo vsake netočnosti. Sicer pa je čisto naravno, da ta, kdor je bil v kaki stvari tako angažiran, kakor je bil dr. Spalajkovič, obdrži dogodke zelo trdno v spominu. Tudi je navada take stvari takoj si zapisovati.

Kako žalosten je v takih razmerah poizkus grofa Aehrenthala ostreje se Forgachevega priznanja z opombo, da je belgrajsko poslaništvo le "predložilo" Vasičeve dokumente. Moral sem na to seveda odgovoriti, da na tem ni ležeče, ali je dobil grof Aehrenthal dokument naravnost ali ne naravnost — morda čez Budimpešto; važno je, da je dokument poslal Forgach samo v nemškem jeziku in da je bil šele na Dunaju za sodno obravnavo prestavljen v srbsčino. Gre torej tu za dvakratno sleparstvo, za sleparstvo na drugo potenco.

Ce hoče grof Aehrenthal demontirati, se more njegov dementi obratovati le proti grofu Forgachu, kajti resničnost izpovedbe mojega srbskega zaupnika se nikakor ne da omajati. Naj se torej grof Forgach pomeni le z grofom Aehrenthalom!

Prav tako malo pa se da omajati tudi drugo priznanje grofa Forgacha. Tudi to je izrekel istemu srbskemu državniku, kakor prvo, v dobi, ko so se mu po mojem prvem delegacijskem nastopu njegovi kolegi v Belgradu tako ostro izogibali. Grof Forgach se je tudi pri tej priliki izkušal izvit kakor mogoče iz vsakega očitka; razumljivo je, da je situacija v Belgradu zanj zelo mučna. Ve, da je srbska vlada čisto točno informirana o njegovem razmerju nasproti Vasiću.

Hočem zdaj tudi to epizodo v kratkem povedati, kakor mi jo je opisal moj zaupnik. Grof Forgach se je nasproti mojemu zaupniku pritoževal nad grofom Aehrenthalom. Moj zaupnik je Aehrenthala branil. "To bi še manjkalo" — je dejal grof Forgach — "saj je on sam moralno odgovoren." Srbski državnik je nato grofa Forgacha pomiloval in poudaril, da je temu kriv le on dunajski sistem in ne on osebno, kajti brez Aehrenthalove vednosti bi se ta stvar ne bila mogla delati. Na to je izjavil grof Forgach: "Nisem napravil proti Vam niti dve tretjini tega, kar se je od mene zahtevalo."

Markiz Brequehem se je za svojega klienta skliceval na čut človekoljubja — soglašam z njim: čisto človeško vzeto je situacija grofa Forgacha v Belgradu naravnost obupna.

Srbska vlada in njegovi kolegi v poklicu so ga pregledali in cel sistem ponarejanja; in on se mora s temi ljudmi družiti in se tako obnašati, kakor bi se ne bilo čisto nič zgodilo. Grof Forgach čuti svojo osamelost. Sram ga je — kratko malo njegova situacija je res obupna. Iz tega razpoloženja izvira tudi obe njegovi priznanji.

Razumem dalje, da se markiz Bacquehem tudi za grofa Aehrenthala sklicuje na čut človekoljubja. In vendar smatram za bolj človekoljubno ravnanje to, da izkušam v interesu številnih žrtv aerenthalovske brezobzirnosti pokazati tega moža v pravi podobi. Mene samega v dolgem boju grofa Aehrenthala ni nič tako pograbilo kakor zadnji njegov dementi; njegove neresnice in intrige sem jemal mirno, toda nad vse grd je bil njegov poizkus izrabiti mojo diskretnost. Ta mož ve čisto dobro, da imam jaz prav, razume moja namigavanja, vidi, da sem po možnosti hotel tretje stvari in osebe pustiti na strani in da sem se omejeval le na najnujnejše — pa ga ni bilo sram to moju lojalnost grdo izrabiti za sebe. Slava človekoljubju — pa drugi so vendar tudi ljudje! Grof Aehrenthal ni le človek, temveč tudi minister cesarske hiše, in on je mirno dopustil, da je bilo avstrijsko sodišče s sleparskimi dokumenti sleparsko instruirano...

Slovanski jug.

Bolgarsko-avstrijska vojna konvencija. V Petrogradu so v zadnjem času baje došla sigurna poročila iz Dunaja, da se med Bolgarsko in Avstrijo že dalj časa vrše pogajanja glede vojne konvencije. Za uresničenje te pogodbe se najbolj trudi bolgarski kralj Ferdinand. Njegov tednevni prihod na Dunaj je ravno dal največ povoda za te govorice. Gotovo je, da bo prišlo radi javne avstro-germanofilske politike kralja Ferdinanda med njim in kabinetom do ostrega konflikta. Iz Sofije prihajajo poročila, da bo Malinov kabinet radi tega demisioniral.

Srbska ministrska kriza. Demisija srbskega vojnega ministra polkovnika Gojkovića je dala povod, da se govori tudi o krizi celokupnega srbskega kabineta. Deloma so ti glasovi opravičeni. Belgrajska "Politika" poroča, da sicer kabinet namerava demisionirati, toda ne radi neke splošne krize, ampak radi tega, ker se bodo skupno s portfeljem vojnega ministra spopolnila tudi ostala prazna mesta v kabinetu. Demisija se izvrši najbrže takoj, ko se najdejo primerni kandidati za izpraznjena ministrska mesta. Ostavka bo samo formalna. Sprememba bo menda obstala samo v tem, da bodo nekateri ministri zamenjali med seboj portfelje.

Srbija na turinski razstavi. Kakor nam poročajo iz Belgrada, se Srbija jako živahno pripravlja za mednarodno razstavo v Turinu. V paviljonu srbskega gospodarskega društva se že spravlja jo stvari, ki so namenjene za razstavo, v zaboje. Prihodnji teden bodo odposlane v Turin, kamor odidejo tudi izvoljeni odborniki, ki bodo vsak po svoji stroki uredili posamezne oddelke v razstavnem paviljonu kraljevine Srbije. Najbolj bodo zastopani ob tej priliki srbski poljedelski predmeti, potem industrija in obrt.

Naši literati.

I.

ANTON AŠKERC.

Splošni pregled.

Petdesetletnica osvobođenja ruskih kmetov je bila včeraj. Dne 3. marca je car osvoboditelj Aleksander II. podpisal manifest s katerim so bili milijoni osvobodjeni iz podanstva. Ta dan je važen mejnik v ruski zgodovini in razvoju ruske kulture.

Rusko oboroževanje. Kakor poročajo listi, bo najbližjem času v Petrogradu važno posvetovanje, katerega se bodo udeležili ministrski prezident, zastopniki dume, člani državne obrambe in drugi. Posvetovali se bodo o zahtevah glede oboroževanja, ministrski prezident želi imeti dumo na svoji strani.

Ruski državni sovjet je obdeloval vprašanja glede zmanjšanja ruskih praznikov, ki jih je sedaj preveč. Višja duhovščina je bila proti odpravi praznikov, ker baje država nima prave vtičati se v cerkvene zadeve. Zastopniki ljudstva so kazali na to, da ruski kmet skoro polovico leta preleži v koči in praznuje praznike. Predlog za odpravo praznikov je bil sprejet. Nadprokurat svetega sinoda pa je izjavil, da vlada ne bo izdelala predloge, ki jo je sklenil državni sovjet.

Angeške žene so se pritožile na ministrstvo notranjih zadev, da se je policija ob priliki, ko so se bojevale za žensko volilno pravico, proti njim nespodobno in surovo obnašala, da je mnogo bojevnic ranila in mučila. Minister Churchill je odgovoril da se ni policija v ničemer pregrešila proti ženskam, da je pa bila prisiljena rabiti silo. Ob času, ko so se pojavili med vrstami žen razni povabljeni ljudje ki so s silo nastopali proti policiji, zato odklanja vsako odgovornost.

Vatikan je podal Španiji zadnje znamenje sprave in sloge ter podal točko na podlagi katerih se začne nova pogajanja za konkordat. Gre se predvsem za ona določila, s katerimi se je na Španskem omejila svoboda raznih redov in kongregacij.

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetec.

Trgovca je vzel prstan, previdno izluščil demant, stehal ga, pogledal ga skozi lupo, preiščeval — z eno besedo, igral komedijo, ki jo bodo igrali trgovci na vse večne čase, ter ponudil naposled dvesto zlatnikov, dasi je bil prstan vreden svojih petsto med brati.

Roland je brez besede vzel dvesto zlatnikov, ter jih izročil Skalabrino.

Nato se je napotil k trgovcu z oblekami. Treba je pomniti, da je bilo dvesto zlatnikov že majhno premoženje. Poleg tega, da je Skalabrino samo v času svojega jetništva prenehal biti razbojnik, kakršen je bil prej. Da je Skalabrino šest let prej dobil v roke dvesto svetlih cekinov, bi ne bil preiščal drugega, kakor to, da se čim preje izmaže; s tako svoto bi bil lahko živel leto dni po svoji volji.

Ko mu je Roland izročil vrečko s cekini, je Skalabrino v prvem hipu kar ostrmel. Nekaj kakor plamen ponosa se je zavnetilo v njegovih očeh; nato so se te oči obrnile na tistega, katerega je imenoval gospodarja, in so ga pogledale z globoko hvaležnostjo. Torej je vendar enkrat nekdo tudi njemu zaupal toliko vsoto denarja!... Ta preprosta gesta Rolandova je bila v Skalabrini duši očitno mnogo pomembnejša, bila je vse neverjetnejša nego pomiloščenje na Oliviškem otoku in pogovor, ki sta ga imela v ječi tik pred izvršitvijo smrtno obsodbe.

Kaj pa delaš? je dejal Roland in se obrnil, videč, da stoji njegov spremljevalec ves zamišljen na mestu.

— Že grem, gospodar! je odgovoril Skalabrino z izdavljenim glasom.

Pri trgovcu z oblekami je izbral Roland dve popolni obleki za tuje viteze.

— Torej bova popotovala na konju? je vprašal Skalabrino.

— Morda! Vzemí zavoje, ter pridí za menoj k znojžu leva

na trgu Svetega Marka.

Skalabrino je naglo odšel. Roland se je napotil na Markov trg, kjer je obstal ob znojžu stebra, na vrhu katerega je alegorični lev razprostrl svoja krila. Tam se je zbirala precejšnja množica ljudstva, ki je čitalo in tolmačilo oglas Desetorice, o begu razbojnika Skalabrina in, kakor je bilo pisano, "nekega drugega, še boj nevarnega razbojnika."

Sledil je natančen popis obeh beguncev in naznanilo, da dobi tisti, ki pripelje gosposko na pravo sled, 100 zlatov nagrade. Tudi Roland je stopil k tablici, ter jo pozorno prečital.

— Spričo takšnega popisa pač ni verjetno, da bi prišla begunca daleč, mu je dejal neki meščan.

— Prav imate, gospod, je odgovoril Roland.

Sam pri sebi pa je mislil:

— Zakaj ta oglas ne pove mojega imena?

Par trenutkov kasneje se mu je pridružil Skalabrino. Obadva sta stopila v prostrano cerkev, ter se prerinila skozi množico tik do par korakov pred velikim oltarjem.

Služba božja se je bila pričela.

Duhovnik je prestopal po oltarjevih stopnicah.

Skalabrino, ki je bil danes morda prvokrat v svojem življenju v cerkvi, je z začudenjem gledal to množico ljudi, pozornih, kakor da bi šlo za kako glediško prireditve.

Roland pa je opiral oči na mašnika.

Ta se je za hip obrnil proti množici, ter razprostrl roke, a nato se je obrnil k evangelijski in jel listati po njem.

Roland je jedva vidno vztrepetal; in dasi se je imel že nekaj ur tako dovršeno v oblasti, vendar je le z naporom vseh svojih sil zadržal krič, ki se mu je dvignil v grlu. Oči so se mu zalile s krvjo.

In mašnik bi se bil zgrudil od groze, če bi bil zares slišal ta krič in uganil, kaj mu je vzrok.

Kajti ta mašnik je bil monsignor Bembo, po božji milosti škof beneški.

Roland ga je spoznal, kakor hitro ga je zagledal. Zdal je bil čisto gotov, da je ta škof Bembo, resnično prijatelj njegovih mladih let — tisti Bembo, ki je šepnil na uho njegove matere krivnostne besede, ki so jo umorile!...

Roland je zagrabil Skalabrino za roko.

In ko se je Bembo vnovič obrnil proti množici, mu je dejal:

— Dobro pogledj škofa!

Skalabrino je uprl svoj pogled v mašnika pred oltarjem.

In prebledel je... Vztrepetal je in krčevito stisnil pesti.

Roland je potegnil orjaka s seboj.

In ko sta bila zunaj, mu je dejal:

— No, Skalabrino, zdi se, da te je pogled na škofa pretresel?...

— Da, gospod! je dejal orjak s temnim glasom.

— Beži no!... Pa zakaj?

— Zato, gospod, ker je ta škof...

— No? ... Le kar povej!

— Torej, ker je ta škof tisti človek, ki me je podkupil, da sem na večer vaše zaroke klical "Živel Roland Kandiano!"

In tisti, ki mi je med revolto pokazal vašo mater, da naj jo umorim!...

Nekaj kakor mrtvaški smehljaj, je zaigralo na Rolandovih ustnicah, ko je zamrmral:

— Nisem se varal!... O Bembo, za tvoje izdajstvo in za zločin, ki si ga izmisliš, ti hočem pripraviti trpljenje... oko za oko, bolečino za bolečino! Toda, kaj mi ti storim za to, da si omajal v mojem srcu zaupanje v prijateljstvo?...

Ko sta se vrnila v Juanino stanovanje, si je Roland privoščil par ur spanja. Zdal si je hotel ohraniti vse svoje telesne sile; čutil je, da se bo po malem navadil razpolagati s spanjem, kakor je že zdaj razpolagal s svojimi čustvi in občutki.

Zvečer je odšel, a prej je priporočal Skalabrino, naj se ne vznemirja, če ga par dni ne bo domov.

In zares ga ni bilo celih osem dni.

Na večer osmega dne pa se je zopet prikazal. Kje je bil, ni povedal, samo Juani je dejal:

— Od doma pojdeva; čez tri ali štiri dni pride Skalabrino po te, Juana. Ali boš hoela iti z njim?

— Kam, gospod?

— K meni.

— Pripravljena bom, je dejala Juana.

(Dalje.)

Imate bolečine?

Revmatične, protinske, v zobeh, glavobol? Ali ste se po prepihu ali drugače prehladili? Poskusite vendar bolečine utehajoči, lekačji in krepečji Fellerjev fluid z znamko "Elsa-fluid".

Ta je v resnici dober To ni samo reklama! DvanajstERICA za poskušnjo 5 kron franko. Izdelovatelj samo lekarnar Feller v Štubici, Elsa-trg št. 264 (Hrvaško).

V turški zbornici je nastal velik boj, ker je vodja ljudske stranke očital finančnemu ministru, da drži s zionisti in da s svojo politiko pospešuje zionistično gibanje. Govornik je posebno omenjal sklepe zionistov ki se tičejo Palestine in Mesopotamije. Posojilo s Francijo baje zato ni bilo sklenjeno, ker dela fin. minister s zionističnimi bankami. Veliki vezir je rekel, da to ni resnica. Minister notranjih zadev je trdil, da so se predlogi zionistov odklonili. Ko je neki poslanec — divjak branil vlado ter očital opoziciji slabe namene, je nastal velik kriki. Opozicija je v silnem vpitju zahtevala, da se zadnja izjava prekliche, kar pa večina ni pustila. Iz tega je nastal prepir v celi zbornici, ki se dolgo ni poleg.

Predpustni igredi. Zadnje dni predpusta so se pojavljali veliki igredi v Kölnu in v porenskih mestih sploh. Zaprkanji ljudje in razne mase so napadale policaje z noži. Vsled tega je policija strogo nastopala in več ljudi ranila. Uvedla se je stroga preiskava.

Napadalec žen, ki je pred par leti strašil v Berlinu s tem, da je na ulicah z nožem zalezoval ženske ter jih večkrat v spodnji del telesa kar je takrat budilo občen strah in pozornost, je bil te dni prijet v Breslavi. Imenuje se Rihard Bercevic in je po poklicu slikar. Imelo so ga že takrat za perverzega ali slaboumnega človeka in so se splošno čudili, da je pri vsakem napadu ušel. Sunil je vsako žensko v boke. Po fotografiji trdijo napadene ženske, da so pravega prijeli.

Gorski plaz se je utrgal na Tirolskem pri Kapli v pozavski dolini in bi bil pokopal pod seboj skoraj 200 ljudi, ki so se zbrali na cerkvenem prazniku. K sreči je v zadnjem trenutku plaz vzel drugo smer in je bil ubit le en kmet.

DNEVNE VESTI.

Podlim dušam! "Slovenec" je priobčil v uvodnem članku svoje 49. št. kritiko čez gospodarstvo kočevske posojilnice. Ne vemo, kakšen namen je imel avtor tega pamfleta in nas to tudi toliko ne zanima. Zanima nas le bratsko sočustvovanje katoliških kolodvodij napram ogroženim Slovincem v nemškotarski Kočevariji. Na tem, da bi branili v "Slovenecu" uvodniku napadene osebe, pač pa nam je na prikriti lopovščini narodnih izdajic, ki rujejo proti lastnim bratom in hočejo zadušiti zadnji narodni čut zatiranih kočevskih Slovincem. Ni ga poštenega Slovence, širom naše domovine, ki bi se ne zgražal nad takim falotskim početjem. Klerikalci so s tem pokazali, da so najljubejši sovražniki našega naroda. Res prava rimsko-katoliška ljubezen se kaže v vrstah katoliških poštenjakov. Spomnim se samo na hinavsko ruvanje klerikalcev pred par leti na Spod. Štajerskem in Koroškem. To hočejo sedaj tudi doseči na kočevskem otoku. Dokler je deloval tamkaj narodno-zavedni kaplan Kopitar, je narodno delo lepo napredovalo. Odkar so pa klerikalci celo tega zaslužnega svojega moža zapustili na cedilu, ga vrgli z narodnega polja in pričeli pošiljati v Dolgo vas neke nezrele mladiče iz Ljubljane, pričelo se je mahoma kršiti medsebojno prijateljstvo kočevskih Slovincem. Največjo zaslugo ima pri tem lažnjiva farška cunj s svojimi intrigami. To je jasen dokaz, da je klerikalce Kranjska šparkasa že popolnoma kupila s svojimi judeževimi groši. Naloga zavednih Slovincem je torej, da gredo z vso silo v boj proti klerikalizmu. Šele

potem se bo namreč pričela doba narodne samostojnosti.

Klerikalna kandijska posojilnica preganja kot se nam od več strani iz Dolenjske poroča, vse tiste, ki se upajo izreči svojo sodbo o tem zavodu. Napram več takim osebam je začela groziti s tožbami, ki pa so imele le ta prozoren namen, da so se po slabih izkušnjah pri nekaterih zastopnikih novomeške justice oplašeni, rajše "poravnali" s preklici dvomljive odkritosti. Ti preklici veliko stanejo, posojilnica jih pa izrablja kot reklamo po klerikalnih listih. Tak preklic se navadno tako glasi: "Zapeljan od liberalnih časopisov govoril sem neresnico o ugledni kandijski posojilnici. Obžalujem to in priključujem kar sem slabega govoril, osobito ker je zavod na jako trdni podlagi (?) in popolnoma zaupanja vreden, zahvaljujem se tudi načelnstvu, da je opustilo tožbo proti meni." — Mi smo ta zavod doslej pardonirali, kolikor smo mogli. Nešteto pritožb je romalo v koš, ker smo zastopali načelo, da v sedanjih splošni denarni krizi napravljamo le Nemcem veselje, če udiramo nepotrebno po klerikalnih zavodih, ki so na vse zadnje vendarle slovenski. Ta v Kandiji vsaj je slovenski. Toda to našo prizanesljivost so klerikalci začeli izrabljati na tako grd način, da bi bilo zdaj od naše strani več kot greh, če bi svojega principijelnega stališča za toliko časa primerno ne izpremenili, dokler bodo klerikalci sami nesramno napadali naše napredne denarne zavode, in dokler bodo priobčevali škodoželjna poročila o vsakem polomu naprednih podjetij — in kar se tiče špecijelnega slučaja s posojilnico v Kandiji — dokler bodo gospodje tega zavoda uganjali s takimi preklici reklamne manevre po klerikalnih listih. Počakajte gospodje, da vam mi povemo, na kaki "jako trdni podlagi" stoji vaš zavod. Pripišite si sami sebi, v kar ste nas po predlogi potprežljivosti sami izzvali.

Novomeški proš proti železniški postaji v Kandiji. Iz Novega mesta se nam poroča: Koncem m. m., oziroma začetkom t. m. se je vršil že dolgo pričakovani politični obhod za Belokranjsko železnico. Pri tej priliki je naš dični proš, ki obrtnikom zavrača vsak račun, če poleg Elberta ne pristavi tudi doktorja, dolgo časa konferiral z deželnim glavarjem in kontrolorjem ljubljanskih policistov pl. Šukljejem. Kakor je Šuklje potem svojemu prijatelju Štemburju zaupal, (in kar se gosp. Zuruca zaupa gotovo ne pride na dan, dokaz to poročilo) se je proš izrekel za to, da Kandijanci ne dode že ugotovljene postaje ob novi progi. Dr. Elbert želi, da bode za oba kraja edini kolodvor v Brsljinu. Šuklje je na zunaj napram prošu izražal zagotovilo, da bo tej želji po najboljši volji skušal ustreči. V žepu pa je prošu kazal skrite — fige, češ, svojim Kandijancem pa to pot ne požrem svoje besede, če tudi sem to navadno vselej še storil.

Kje je denar? povejte g. kaplan Fröhlich! Iz Šmihla pri Novem mestu se nam poroča: Kakor smo že pri dogodku o kaplanovem predpustnem zakonu omenili, se je vršila predpustno nedeljo veselica "Ljudske knjižnice". Veselica je mogla precej nesti. Denar iz veselice blagajne je pobral kaplan Fröhlich, on ga je spravil, pa nikamor vknjižil, tako, da sploh ne vemo, koliko je prišlo v blagajno. Knjižnični predsednik, čevljarški mojster g. Jože Susteršič se sedaj strašno jezi, ker veselica je bila, a denarja pa ni. In pravijo, da tudi njega ni, ki ga je shranil. Ker imamo g. kaplana kljub njegovemu nagnenju do prepovedanih sádov vendarle za poštenega človeka, mislimo, da nam to uganko glede veselice denarja sam najboljšje reši. G.

kaplan le to povejte, kje je naš denar, potem ga bomo že dobili!

Elsnerjeve novotarje postajajo že naravnost smešne. Preje se je v justični palači lahko kontrabant napravilo na kakem skrivnem hodniku par dimov pod nosom, kar je za strastne kadilce večje vrednosti in vžitka, kot kje druge kajenje s polnim parom. Elsner razočaran, da mu kot novemu predsedniku deželnega sodišča nihče ne kadi slavošpevov, je izdal strogo povelje, da tudi nihče izmed uradnikov in slug ne sme na hodniku niti prižgati smodke ali svačice. Ako Elsner misli, da si bo s takimi za takega dostojanstvenika sicer premalenkostnimi šikanami pridobil potrebno zaupanje od strani svojih podložnikov, ali morda celo kako posebno priznanje nazgoraj, se proketo moti. Ravno s takimi malenkostmi si bo nakopal od ene strani še večjo mržnjo, od druge pa pomilovanje, ker si morajo še višji gospodje v Gradcu kot je on v Ljubljani le misliti, da novi deželnosodni predsednik v Ljubljani nima drugega za njegovo mesto važnejšega dela, kot kibicirati za slugami in špijonirati za kontrabant-kadilci po skrivnih zavetiščih justične pslačje. Gospod Elsner mi vam najresnejše svetujemo, opustite te novotarje, zakaj, vi ste vendar-le previsok gospod za take banalne malenkosti. Vas bo pač finančni erar kje drugje pritisnil, če mislite na tak način oškodovati — tobačni erar.

Kako upravljajo duhovniki svoja opravila. Znana stvar je, da naši duhovniki za časa kakih volitev popolnoma izgube svojo glavo. Raz pržnice, po shodih in splošnih povsod, kjer le morejo, agitirajo za klerikalce. V ta svoj posel so tako zaverovani, da na svoja cerkvena opravila, katera so dolžni opravljati, niti ne mislijo. Lep zgled katoliških duhovnikov so litijski gospodje. Evo vam en slučaj. Dne 2. t. m. je šel lastnik pogrebnega zavoda v Litiji naznaniti v župnišče pogreb in prositi, naj bi prišel eden izmed treh duhovnikov k pogrebu. Ker pa tem gospodom sedaj preveč breneče po glavi občinske volitve, se jim na pogreb ni zljubilo misliti. Šele na ponovni opomin se je eden izmed gospodov usmilil čakajočega občinstva ter po "malenkostni" zamudi 55 minut srečno prijadral na pokopališče. Ako mislijo gospodje, da imajo litijski občani tudi toliko časa se zelo motijo. Dolžnost duhovnikov je, da se brigajo samo za dušno pastirstvo, politiko pa naj puste pri miru.

Volilni shod priredi danes dopoldne ob 10. uri gospodarsko napredno društvo za šentjakovski okraj v gostilni pri Amerikancu v Florijanski ulici nasproti Florijanake cerkve. Poroča dr. Triller o klerikalnih razmerah v Ljubljani in škodoželjnosti klerikalcev napram ljubljanskemu prebivalstvu! Volici iz šentjakovskega okraja, udeležite se shoda polnoštevilno!

Predrzen vlom v šentpetersko cerkev v Ljubljani. V noči od petka na soboto se je izvršil v šentpeterski cerkvi v Ljubljani predrzen vlom. V cerkvi se je namreč skril neki dosedaj še neznan ropar in samo čakal trenutka, da nastane noč in potem izvrši svoje roparsko delo. Cerkovnik je zvečer mirno kakor po navadi zaprl cerkev. Niti slutil ni, da je skrit v kloph kak ropar. Ko je slednji sprevidel, da mu ne preti nobena nevarnost, je vlomil najprej v nabiralnik in ukradel ves denar. Nato je odprl tabernakelj in odnesel monštranco s seboj. Ko je izvršil svoj čin, je vrgel hostijo na tla in pobegnil skozi okno pri oltarju Srca Jezusovega na plano. Okno je bil umetno izdelano in jako dragoceno. Cerkovnik je zapazil vlom in tatvino šele včeraj zjutraj. Ropar je

bil čisto gotovo kak tujec. Policija je odredila obširno preiskavo, vprašanje je le, če bo mogla zločinca izslediti.

Črne koze v Šiški. Kakor se nam poroča, so se v Šiški natelile črne koze. Baje sta že dve hisi okuženi. Črne koze so rade poredna, včasih tudi zelo nevarna kužna zverina. Zato apelujemo na zdravstveni svet, da vse potrebnojukrene, da se te vražje koze ne zaplode nazadnje tudi v Ljubljano. — Zaradi pomanjkanja prostora več o tem v ponedeljek.

Vandalizem. Na Prulah je mestna občina zasadila lansko leto kostanjeve drevesa, ki naj bi tekot let tvorila lep senčnat drevored. A ta drevesa so gotovim elementom zelo na poti. Vsa so obrezana, pred kratkim je pa nekdo konstanj odlomil dober čevljar nad zemljo. Priporočali bi mestni policiji, da bi kak stražnik večkrat obiskal ta kraj, kjer se prav pogosto zbirajo jako sumljivi ljudje, čuteč se varne v temi.

Nočno službo imajo tekoči teden sledeče ljubljanske lekarne: Čizmař, Jurčičev trg; Piccolo, Dunajska cesta; Sušnik, Marijin trg.

Glavna skupščina Matice Slovenske bo danes, dne 5. marca ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani.

Prihodnji koncert "Glasbene Matice" se vrši v nedeljo 19. marca v veliki dvorani hotela "Union".

Vodovski in sirotinski pokojninski sklad društva zdravnikov na Kranjskem je imel koncem januarja svoj letni občni zbor. Iz poročila g. blagajnika, kateremu se je za njegovo vzorno delovanje izrekla posebna zahvala, je razvidno, da ima društvo 55245 K 20 vin. premoženja, ki je v v smislu pravil plodonosno naloženo. Z letošnjim letom je zaključena prva petletnica društvenega obstoja. Da se z združenimi močmi da mnogo doseči, je dokaz današnje stanje premoženja, ki je po preteku razmeroma tako kratke dobe petih let ter pri tako pičlem številu članov naraslo do tako lepe svote. Vsled marljivega prispevanja društvenih članov ter z darili sicer maloštevilnih dobrotnikov rasla je glavica vidno in čvrsto. Med darovalci naj bodo omenjeni: slavno društvo zdravnikov na Kranjskem, slavni občinski svet stolnega mesta Ljubljane, slavna Kranjska hranilnica in nekateri gg. zdravniki, ki so se ob raznih prilikah spominjali pokojninskega sklada. Bodi vsem izrečena najtoplejša zahvala! Osigurana je tedaj trdna podlaga plodonosnemu procvitu tega eminentno socialnega in človekoljubnega pokojninskega sklada, čigar dobrote bodo živo in dobrodejno občutili ne le potomci, temveč že sedaj živeče vdove in sirote zamrlih članov. Ne bode jim treba prositi milodarov v zapuščenosti in bedi, katero jim je povzročila neizprosna prerana smrt soproga in očetov. Pravico, popolno pravico imajo in bodo imele do sádov drevesa, katerega so v potu svojih obrazov zasadili in nežno negovali njih soprogi in očetje. Pravico do pokojnine imata sedaj dve vdovi in dobi vsaka koncem letošnjega leta 2000 K, to je največja svota, ki se sme po pravih dovoliti. Po pravih se namreč sme razdeliti med vdovo in sirote polovico letnih prispevkov članov — druga polovica se priklapi glavnici — in vse narastle obresti imovine odštevi režijske stroške. Navzlic neprecenljivim ugodnostim, ki jih daje društvo svojim članom, ni najti med gg. zdravniki tistega zanimanja zanj, ki bi ga tako človekoljubno društvo zaslužilo. Članov ima društvo 38, bilo bi jih pa lahko še enkrat toliko; kajti pokojninski sklad ni omejen samo na Kranjsko deželo, temveč je lahko član tudi vsak drugi deželan, pač pa mora biti vsak član ud društva zdravnikov na Kranjskem.

Vsak zdravnik, ki goji pravo ljubezen in skrb za svojo družino, bi moral biti član pokojninskega sklada. Pristopite torej, posebno mlajši zdravniki k društvu, pomislite na prihodnost svojih žena in otrok, ki vam bodo enkrat hvaležni, če jim bodele zagurali bodočnost! Letni prispevek znaša 120 kron, ki se plačuje v štirih obrokih.

Planinski vestnik. Štev. 3. Vsebine: Janko Mlakar: Jungfrau in še marsikaj. — Dr. H. Tuma: Čez Trbiško Škrbinico. — Jakob Zupančič: Okolica Gorice v luči turisticke, Slovestvo, Obzor, Društveni vestnik. Slike: Skupina Skute z Velikih Podov. Na poti v Kamniško Bistrico.

Jug. Štev. 3. Uredništvo: Za hrvaško knjigo. — M. Marjanovič: Hrvatsvo in Jugoslovanstvo v kulturi. — A. Dobronić: Vzgoja glasbenega ambijenta. — Prof. de Gora: Življenje kristalov. — Vladimir Nazor: Dolina Raše v Istri. — Niko Bartolović: Naša umetniška kritika. — Jack: Marginalia. — I. F. Lugus: Amerikanke. — Književnost. — Dubrovniška okolica. — Ptujski promet. — Slike. — Priloga. "Jug" priredi skupen izlet na rimsko izložbo s svojimi prijatelji ter bo dal s tem marsikomu priliko, da si ogleda krasno Italijo.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Fr. Barlič v Krašnji 8 K, katere je nabral ob priliki vselega svatovanja v Krašnji oe zavednih potomcev rokovnjačev. Hvala!

Slovensko pevsko društvo Ljubljanski Zvon naznanja svojim članom, da so se pričele redne pevske vaje katere so vsak torek in četrtek od 8. ure naprej. Iste dneve se sprejemajo in vpisujejo na novo pristopivši člani v Društveni sobi "Narodni dom" prvo nadstropje, desno. Vljudno vabimo vsakogar, kateri ima veselje do petja in še ni član nikakega pevskega društva, da pristopi k društvu. Odbor.

Slovensko bralno in izobraževalno društvo na Reki ima v nedeljo 12. t. m. ob 3. uri popoldne v dvorani "Trgovačkog-Obrtničkog Doma" svoj 1. letni občni zbor. Ob tej priliki se bo ustanovilo podporno društvo za obbolele člane. Dober uspeh je le tedaj sigen, ako se število redno plačujočih članov izdatno pomnoži. Zatorej na noge reški in okoliški Slovenci, bodočnost mladega društva je le od vas odvisna!

Opozorjamo na novo ustanovljeno konfekcijsko trgovino Maček & Komp. Kot dolgoletni sotrudnik v konfekcijski stroki jamči g. Maček za točno in solidno postrežbo in najboljše blago. Več glej oglaš.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu februarju 1911 je 366 strank vložilo 124.584 K 15 vin., 261 strank vzdignilo 83.539 K 04 vin., 13 strankam se je izplačalo posojil 22.300 K. Stanje hranilnih vlog 4.738.061 K 60 vin. Stanje hipoteknih posojil 3.003.846 K 24 vin. Stanje občinskih posojil 468.779 K 15 vin. Denarni promet 383.081 K 54 vin.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva "Merkur" v Ljubljani. Sprejme se: 1 knjigovodja, 2 kontorista, 1 poslovođa, 2 potnika, 4 pomočniki mešane stroke, 2 pomočnika modne in galanterijske stroke, 3 kontoristinj, 1 blagajničarka, 8 prodajalk, 6 učencev. — Službe išče: 2 knjigovodja, 2 korespondenta, 4 kontoristi, 3 poslovođe, 5 potnikov, 26 skladiščnikov, 9 pomočnikov mešane stroke, 12 pomočnikov železniške stroke, 14 pomočnikov manufakturne stroke, 5 pomočnikov špecerijske stroke, 8 pomočnikov modne in galanterijske stroke, 9 kontoristinj, 12 blagajničark, 7 prodajalk, 2 učenca. Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Prijateljem se je posrečilo ga rešiti. L. 1858 se je vrnil domov, toda bil je zlomljen telesno in duševno in je 26. februarja 1861 umrl. Narod ga je poznal. Bilo je to v letu, ko je bil osvobojen ruski kmet. Ševčenko tega dogodka ni doživel. Po njegovi želji so ga pokopali na gori, na gomili, od koder more stalno gledati po ljubljani Ukraini. Njegova gomila je postala prava narodna božja pot, ki jo obiskujejo tisoči.

Poezija Ševčenkova je tako narodna, da je ni mogoče preložiti. Med nami je našel marljivega prevajalca, imamo prevedeno njegovega Kobzarja, toda prav uživati se da Ševčenko le v originalu, prav tako kakor Koljcov ali drugi pesniki, ki so vzrastli iz narodne pesmi.

"Prosvita" v Lvovu je izdala njegove poezije v enem zvezku, ki stane 2 K v krasni vezavi. Ena najcenejših knjig, kar jih poznamo, pa tudi ena najlepših. Naročite si knjigo in čitajte. Kmalu vam bo razumljiva, spoznali boste slikarja in pesnika Ukrainje, videli bodele Ukraino in občudovali bodele njo in pesnika.

Dr. Iv. Lah.

MALI LISTEK.

Taras Ševčenko.

(K pedesetletnici njegove smrti.)

Ukrajinsko rusinski narod obhaja letos desetletnico svojega največjega pesnika Tarasa Ševčenka.

Dne 26. februarja t. l. je minilo 50 let, odkar je umrl ta posebljeni maloruski duh, naroden pevec kateksohen, Ukrajinec, kozak, boritelj za svobodo, mučenik in glasnik vstajenja. Slišali smo že o tej petdesetletnici: ruska vlada se je namreč potrudila, da je konfiscirala v jubilejnem letu nekaj njegovih poezij (Kobzarja) in prepovedala je tudi, v kolikor je mogla proslavo tega velikega pesnika, kakor je to storila tudi preteklo leto proti Poljakom, ko so obhajali spomin pesnika Slowackega. Toda take prepovedi malo zaležejo in škodujejo več vladi, nego onim, ki slave spomin ali onim, katerih spomin se proslavlja. Tako so tudi o prepovedi in konfiskaciji ruske vlade pisali vsi listi in s tem nehoti budili zanimanje za Ševčenka, ter kazali rusko vladu v žalostni luči. To je ravno znamenje, da se v Rusiji počasi jasni, kajti Ševčen-

ka so zaprli, ko je bil živ, in zdaj konfiscirajo njegove pesmi, ko je mrtev. Toda v tem le raste sila ukrajinskega naroda in ob priliki 50 letnice smrti svojega največjega pesnika lahko kaže ukrajinski narod na velik napredek v svoji narodni kulturi, ki je nastala v boju proti ruskemu pritisku. Mnenja glede spora med Veliko in Malorusi so sicer različna, tudi glede jezika in zgodovine se glase glasovi različno, vendar ne moremo drugače, nego da priznamo maloruščino kot poseben slovanski jezik, ki je od velikoruščine bolj različen nego slovenščina od hrvaščine. V tem jeziku govori 30 milijonov naroda v južni Rusiji tja do Črnega morja ob Dnjepru in do Karpatov. Povsodi na Ruskem, v Avstriji in na Ogerskem se bore Malorusi za svoje pravice. Imenujejo se Rusine, Maloruse, Ukrajince. V boju z raznimi vladami gredo Rusini radi do skrajnosti. Razcepljeni pa so tudi med seboj, prevladu v njih rusofilska in protiruska smer. Nimajo od sedaj še svoje univerze, v Rusiji maloruski jezik ni priznan, in nimajo narodnih šol, vendar so zelo agilni, rastejo na polju vede in literature, in so posebno dobri narodni gospodarji, kar jih podpira v njih boju. Skratka: Malorusi so in Rusija bo morala z njimi računati ter jim priznati narodno

samostojnost. To bi bilo le v korist Rusiji in slovanstvu.

Največji pesnik tega naroda je Taras Ševčenko. Maloruska literatura je stara komaj 100 let. Njen začetnik je pesnik Kotljarevskij (1798) ki je s svojo kozakško "Eneido" prvi pokazal krasoto in zmoglost maloruščine. Od tedaj do danes šteje maloruska literatura lepo število pisateljev — posebno narodna povest in drama imata svoje mojstre — toda Ševčenko stoji v tej literaturi, kakor pri nas Prešeren. Tudi sodobnik Prešernov je, Ševčenko je skozinski narodni pesnik, poje kakor podonski kozak na svojo balalajko. On vidi samo narod in njegovo usodo, poje samo narodu, vzbuja spomine na njegovo preteklost in kakor prerok govori o bodočnosti. Vidi gomile po Ukraini, te gomile imajo v njem svojega pevca, v njih leži zgodovina in usoda naroda. Svoboda domovine, kakor je bila za časa Zaporoške Siči, to je ideal njegove poezije.

Ševčenko je bil rojen 1819. kot sin kmeta. Občutil je robstvo naroda; sam je bil lakaj svojega gospoda. V mladosti je začel slikati. Poskusi so privedli njegovega gospodarja, da ga je dal v Petrograd na akademijo. Ker je kazal talent, je bil odkupljen l. 1838. Med tem se je budila v njem domača

narodna poezija. Ne z barvami, z besedami je hotel slikati domovino. L. 1840. je izšla zbirka "Kobzar". Poslej je postal pesnik Ukrainje. L. 1846. je ustanovil Cyril-Metodovo društvo, katerega program je bil odprava kmečkega robstva, zblizanje plemstva z narodom, verska svoboda, svoboda besede in tiska. Društvo je bilo seveda tajno, na čelu sta bila poleg Ševčenka Kostomarov in Kuliš. Kdor pozna Rusijo te dobe (pred l. 1848.) ve kaj je takrat pomenila beseda svoboda v Rusiji. Cyril-Metodovo društvo je imelo tudi civilni program. Ševčenko je poznal Husa in želel, da bi vsi Slovani postali krivoverci, kakor je bil mučenik Kostuiski. Pesem v spomin Husu je posvetil Šafariku in je klical vse Slovence k boju za svobodo. Bil je to glas, ki se je glasil proti slavoofilskemu ruskemu slovanstvu, ki je imelo na programu: car, pravoslavje, knuta... ter je hotelo prevladati enega naroda nad svobodnimi slovanskimi narodnostmi. Seveda je ruska vlada kmalu opazila Ševčenkovo poezijo in njegovo delo. Po denunciaciji so bili bratje Cyril-Metodovega društva — v prvi vrsti Ševčenko — prijeti in l. 1848. je bil Ševčenko obsojen v Sibirijo, kjer je preživel celih 10 let v ječi. Ni mu bilo dovoljeno niti slikati niti pisati.

Sodba katoliškega mo- ža o klerikalnem gospo- darstvu.

VI.

Vzor-blagajna Mlekarske zyeze.

In sedaj preidem k notranjemu po-
slovanju Mlekarske zveze, za katere
vzornost skrbijo po svojih najboljših
močeh poslovodja. Ker se odbor, na-
čelnštvo in nadzorstvo za boga miloga
prav nič ne briga za interese in pro-
sper Zveze, leži celo breme skrbi,
dolžnosti in pravic izključno le na
ramah poslovodje samega. Poddajena
sta mu še knjigovodja ter mlajša na-
vadno ženska pisarniška moč, oba
slabo plačana. Poslovodja ostane ne-
omejen gospodar čez Zvezo. On je, ki
vodi Zvezino poslovanje v pisarni, on
je, ki ima celo upravo tudi na zunaj
v svojih rokah. On poljubno kupuje
in prodaja ter kakor se njemu kot
najboljše zdi, razpolaga čez Zvezino
blagajno in premoženje.

Blagajna, važen faktor pri vseh
javnih podjetjih, posebno pa pri za-
drugah, kjer je denar deljena last vseh
članov zadrage, je pri Mlekarski zvezi
nekaj, kar ne pozna drugega gospo-
darja, kot le zopet poslovodjo. Povsod
drugod se blagajna, ozir. denar po-
veri posebnemu uradniku, blagajni-
čarju, ki stoji pod kontrolo članov na-
čelnštva. Pri Mlekarski zvezi opravlja
tudi ta posol poslovodja sam. Le sreča,
le slučaj je, da je sedanjí poslovodja
slučajno pošten človek in pa da je
blagajna večinoma — prazna. Kak
lopot ali glede denarja mehkejši zna-
čaj, kot je sedanjí poslovodja, bi delal
z denarjem kar bi hotel. Ne kon-
trolira. namreč res kontro-
lira, ga nihče.

Načelnik je redka prikazen v uradu,
nadzornik Legvart pride, če ni na po-
tovanju, vsak mesec morda dvakrat
malo pogledat, posluša kaj mu poslo-
vodja pove, in s tem je njegovo delo
odpravljeno. Včasí se radi lepšega
prikaže tudi revizor od Zadrage zveze,
vpraša kako Zveza „stoji“ in ko to
izve, gre svojo pot naprej.

Če eden ali drugi napravi revizijo
blagajniške knjige, pogleda le na ko-
nečne vsote, da bi pa kdo poklicanih
malo pobrskal tudi po po-
sameznih postojankah, zla-
sti na strani izdatkov, po-
gledal če je za dotični izdatek potrdilo
in kar je še važnejše, če predmet za
dotični izdatek sploh eksistira,
to ne pride nikomur na misel.

Poudarjali smo že poštenost se-
danjega poslovodje. Toda ljudje božji,
kaj vas ne uči toliko slučajev, ko se
najbolj pošten človek lahko le zmoti,
ne da bi pri tem le mislil na kako
nameravano goljufijo. In potem so
tukaj tudi še izkušnje, katerim včasí
od razmer zapeljan, podleže tudi sicer
najbolj pošten človek. Saj tak slučaj
smo že doživeli ravno pri Mlekarski
zvezi v Ljubljani. Ravno ta slučaj pa
kaže, da bi nikdar ne bil mogel po-
stati slučaj, ako bi ne bilo pri Zvezi
takega „vzor“ gospodarstva, kot je. Jaz
za svojo osebo ne zagovarjam tega
slučaja.

Ali prepričan sem, da imajo žrtve
tega slučaja na svoji vesti od poslo-
vodja začeti vsi oni, kateri imajo v
rokah vodstvo tega združnega pod-
jetja.

Poglejmo si blagajniško poslova-
nje pri Zvezi nekoliko bližje. Drugod
je v navadi, da se blagajniška knjiga
koncem vsakega meseca sumira, kar
pa je še bolj važno, da se vsak iz-
datek, kakor tudi vsak dohodek redno
vsak dan sproti vknjiži. In dalje, da
se vsaka postavka v knjigi obremeni
s potrdilom ali izkazom. Kako pa je
v tem oziru pri Mlekarski zvezi? Če
me je moj prijatelj bivši član načel-
ništva prav informiral, tedaj je Zveza
dobila nekoč iz Dunaja neko vsoto
300 K. Kaj ne, to je za blagajniško
knjigo prejemek, ki bi se moral takoj
vknjižiti in po vknjižbi položiti kot
prirastle gotovine v blagajno. Kakor
pa sem iz besed onega člana posnel,
je poslovodja na ta znesek
pozabil ter ga nosil menda
tri mesece okrog, predno se je
spomnil, da ga je treba vknjižiti in
tzočiti kamor spada.

Če je poslovodja to res zakrivil,
seveda pozabivši, je to zame le dokaz,
da on ne razume pravil rednega knji-
govodstva. Ne on, krivi so temu tisti,
ki nalagajo ter izročajo celo upravo in
premoženje le na rame enega, ki poleg
vse njegove poštenosti nima smisla za
redno knjigovodstvo.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Delegacije.

Budimpešta, 4. marca. Danes ob
9. uri dopoldne je bila odprta zad-
nja plenarna seja avstrijske delega-
cije. Poleg delegatov Bachmanna,
Stančka, Soukupa itd. je posegel v

debatu tudi skupni vojni minister
Schönaich, ki je poudarjal, da se bo
načrt o novem brambnem zakonu v
kratkem obravnaval v obeh parlamen-
tih. Izjavil je, da je vlada naklonjena
učrtu, da imajo dijaki 6. razreda sred-
njih šol pravico do enoletnega pro-
stovoljstva, če se odpravi dosedanja
inteligentna skušnja. Dokazoval je na-
sprotnost med enotnostjo armade in
nacionalizmom. Nato je bil sprejet
redni in izvanredni proračun vojne
uprave in tudi drugi krediti z veliko
večino, nakar je bila seja prekinjena.
Tako, ko je bila seja zopet odprta,
je predsednik konstatiral soglasje obeh
delegacij. Konečno so se vršili zahval-
ni govori. Govorili so minister za zu-
nanje zadeve Aehrenthal, delegat Geß-
mann in predsednik avstrijske dele-
gacije Baerenreither. Nato je bilo za-
sedanje ob dveh popoldne zaključeno.

Nemški burši proti italijanski
univerzi.

Dunaj, 4. marca. Proti ustanovitvi
italijanskega vseučilišča na Dunaju
priredijo nemški burši na Dunaju shod,
na katerem bo govoril kričar poslanec
Wastian. Na današnjem običajnem
bunlu nemških buršev na vseučilišču
se je videlo, da nameravajo burški
udariti po italijanskih dijakih. Med
11. in 12. uro je bilo namreč na vse-
učilišču vse polno buršev. Ob dva-
najstih so trumoma odšli pred rampo
in hoteli napasti Italijane. A niso
imeli dovolj korajže. Policija je bila
o vsej nakani takoj obveščena in ča-
kala samo na migljaj.

Nov parnik „Lloyda“.

Trst, 4. marca. Danes so spustili
v morje nov parnik avstrijskega
Lloyda „Dunaj“.

Banket na čast avstrijskim dele-
gatom.

Bndimpešta, 4. marca. Odsek za
reformo volilnega reda je danes po
ogrskem delegatu Banfiju povabil
avstrijske delegate Masaryka, Ellen-
boga, Pittonija in Soukupa na banket.
Vsi delegati so izražali medsebojno
prijateljsko razmerje obeh delegacij.

Avstrijski železničarji pri Glombin-
skem.

Dunaj, 4. marca. Danes se je vr-
šila poldrugourn konferenca zastop-
nikov avstrijskih železničarskih organi-
zacij z železniškim ministrom prof.
Glombinskim. Slovanske organizacije
sta zastopala Slovenec Ivan Zorec in
Čeh Tancik. Interesantno je, da je
lahko vsak zastopnik govoril z mini-
strom v maternem jeziku. Glombinski
se je zahvaljeval za udanost in izja-
vil, da bo ukrenil vse potrebno za
zboljšanje železničarskega stanu. De-
putacijo je vodil češki poslanec Bu-
rival.

Seja slovanskih železničarjev.

Dunaj, 4. marca. V lokalu čeških
radikalcev so imeli danes posveto-
vanje zastopniki vseh slovanskih želez-
ničarskih organizacij, ki so združeni
v „Slovanski Ligi“. Na dnevnem redu
je bilo vprašanje izdaje skupne želez-
ničarske revije, ustanovitve slovan-
skega popotovalnega biroja in razna
druga vprašanja.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik:
Milan Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“, Ljubljana.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe,
4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pis-
menim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin.
— Pri malih oglaših ni nič popusta in se pla-
čujejo vnaprej; zunanji inserenti v zmanj-
šanih. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Lepa meblavana soba s posebnim vho-
dom se takoj odda. Cesta na Rudolfovo želez-
nico št. 5. 137/3—1

Singerjev šivalni stroj, dobro ohranjen,
se prodaja za 30 K. Vpraša se pri B. Heliel,
Emonska cesta 2, I. nadst. 133/3—1

Sprejme se otroka v dobro oskrbo. Kje
pove inseratni oddelček „Jutra“. 135/2—1

500 kril od K 280 naprej v najmoder-
nejših barvah. O. Bernatovič, Mestni trg št. 5.
139/10—1

Učeneč s primerno šolsko nabrazbo se
sprejme v vsako trgovino na deželi. Ponudbe
„Učeneč 100“ na inseratni oddelček „Jutra“. 130/3—1

Konecija na gostilno, zvezana z kon-
cesijo za kavarno in prenočevanje tujcev, se
oddaja v Ljubljani od 1. maja 1911 naprej, proti
primerni odškodnini. Več pove inseratni od-
delček „Jutra“. 112/3—1

Mesečna soba, meblavana, ali nemeblava-
na se odda v Gradaški ulici št. 8, I. nadst.,
desno. 141 3—1

Jako dober planino, se ceno prodaja na
vogalu Sv. Petra ceste vhod Radeškega cesta
št. 2, I. nadst. 141

Prodaja se in proste roke veliko posestvo,
ležeče na jako lepem prostoru, ob progi do-
lenjske železnice, oddaljeno 5 minut od postaje
Mirna peč. Obstoja: iz zidane hiše, dveh sked-
nov, s predalom za seno in slamo, hlevi, s
kletjo, kozolcem, s tremi novimi svinjaki iz
hrastovega lesa, velikim vrtom zasajenim z raz-
nim in boljšim drevjem. K posestvu pripada
6 delov gozda ter njive do 70 mernikov po-
setve. Vse je v dobrem stanu. Kupnina se izve
pri lastniku g. Josipu Vidmarju v Čečenci št. 3
pošta Mirna peč. 140

Izjava.

Z ozirom na krožeče vesti, da sem
udeležen pri tukajšnji „Glavni posojil-
nici“, izjavljam s tem trgovski po-
zornosti na ljubo, da nisem v zvezi z
imenovano posojilnico, še manj pa
sem identičen z gospodom I. Oblak,
Ljubljana. Proti vsakemu, ki bi si do-
volil z nepremišljenim izvajanjem sko-
dovati dobremu glasu moje trgovine,
ki je znana zaradi dobre postrežbe in
raditega tudi priljubljena, postopal bom
sodnijsko.

Z odličnim spoštovanjem

Jakob Oblak,
A. Švara, naslednik
Ljubljana, Pred škofijo 3.

V najem se odda dobro idoča

trgovina

v jako prometnem kraju, nasproti
farne cerkve. Dopise sprejema inseratni
oddelček „Jutra“ pod šifro „Vače“.

Dobro izurjene šivilje

se sprejmejo pri A. SINGER v Ljub-
ljani, Gosposka ulica 4.

Izvrstna

vrtna prst

se prodaja iz vrta

Učiteljske tiskarne

v Ljubljani,

Frančiškanska ulica št. 8.

Cena po dogovoru. Vpraša se v Učiteljski
tiskarni ob navadnih uradnih urah.

Izjava.

Podpisani izjavljam, da nisem z
g. Emil Pirnatom, trg. potnikom v ni-
kakoršni zvezi ali sorodstvu, ter tudi
nisem plačnik za dolgove, katere na-
pravlja on. K tej izjavi sem primoran,
ker me dannadan nadlegujejo njegovi
upniki.

Alojzij Pirnat,

trg. potnik tvrde E. Skaberné, Ljubljana

Ponatis zanimivega romana

„Otroci papeža“

je izšel in se dobi pri upravn-
ništvu „Jutra“ za 3-50 K bro-
širan, za 4-50 K pa elegantno
vezan izvod. Najbolje je, ako
se istočasno z naročilom po-
šlje tudi denar, ker s povzet-
jem poslana knjiga je dražja.

Izjava.

Podpisani izjavljam, da nisem
plačnik za, na kakršenkoli način na-
rejene dolgove moje žene, Ane Jagodič
(rojene Harisch).

V Ljubljani, dne 2. marca 1911.

I. Jagodič, trg. potnik
Privoz št. 5.

Tovarniška znamka „IKO“.

Specialiteta: edina slovanska ura za telovadce.
Dobi se samo pri tvrdki:
H. SUTNER, Ljubljana, Mestni trg in Sv. Petra c.

Lastna tovarna ur v Švici.

Sim. Praprotnik stavbeni in pohištveni mizar

v Ljubljani, Jenkova ulica 7
priporoča p. n. odjemalcem (po-
sebnost že onim v južnejših krajih)
svojo veliko zalogo vsakovrstnih

oamar za led.

v poljubnih velikostih za pivo-
varne, restavracije, trgovine, deli-
katesne trgovine itd.

Cene najnižje, postrežba točna.
Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Obenem pa tudi prodam za zelo nizko ceno
popolnoma novo opravo za špecerijsko trgovino.

Otvoritev nove konfek- cijske trgovine MAČEK & KOMP.

Dovoljujemo si sl. občinstvu vljudno nazonjati, da smo
v Ljubljani, Franca Jožefa cesta 3
(v obližju glavne pošte)

otvorili novo dobro sortirano
konfekcijsko trgovino
za gospode in dečke.

Kot dolgo let v tej stroki delujoči, se bomo potrudili cenjene od-
jemalce vsestransko zadovoljiti z dobrim, solidnim blagom ter niz-
kimi cenami.

Da ustrezemo cenjenim odjemalcem z de-
že, bode trgovina med opoldansko uro
tudi odprta.

Z odličnim spoštovanjem

Maček & Komp.

Kupujte „JUTRO“.
Izvod samo 4 vinarje.

Oblastveno avtorizirani in zapriseženi

geometer Lisec

Ljubljana, Sodna ulica 3
prevzema vse zemljemerske
zadeve ter jih najhitreje
izvršuje po najnižji ceni.

Trgovski pomočnik

starejša moč, želi premeniti službo.
Cenjene ponudbe pod „Stalnost“
na inseratni oddelek „Jutra“.

Trgovski potnik

dobro upeljan po Kranjskem, Hrvaškem
in Štajerskem želi premeniti službo.
Ponudbe sprejema inseratni oddelek
„Jutra“ pod šifro „Dobro vpeljan“.

Stampilje
seh vrst za urade, dru-
štva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčkovih stampilij.
Ljubljana, Sv. Petra c. 6.
Ceniki franko.

Namesto 40 K, samo 6 K
Priložnostni nakup.
Gamsova brada
podobna jelenovi bradi,
pristna, zelo lepa, 16 cm
dolga dlaka, s starosrebrno
Hubert-čevko, s premikajo-
čim oklepom in vijakom,
skupaj samo 6 K. Dlaka
in obroč pod jamstvom
pristna. Priložnostni nakup
razpošilja po povzetju
izdelovalec gamsovih brad
Fenichel, Dunaj IX., Altmüllergasse 3/21.
Mnogo priznatih pisem!

Višjega štab. zdravnika in fizika
dr. Schmidta znamenito
olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo glu-
hoto, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih
in naglušnost, tudi ako je že zastarano.
Steklenica stane 4 K z navodilom o
uporabi. Dobiva se samo v lekarni pri
„Črnem orlu“, Novi trg v Celovcu.

Prvi slovenski foto-
grafski atelijé
D. Rovšek
v Ljubljani
Kolodvorska ulica šte. 32 a
Ustanovljen leta 1890.

Prva kranjska drogerija, parf-
merija, fotomanufaktura itd.

Anton Kanc
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Garantirano pristne
kranjske klobase
po okusu nedosežne, brez primere dru-
gim izdelkom, pošilja po poštmem po-
vzetju najmanj 30 parov. Par 44 vin.
R. M. Zorè, Jesenice, Gorenjsko.

Redka prilika! Najugodnejši nakup!
Prodaja ali zamenjava hiše.

Proda se nova, enonadstropna, davka
prosta

hiša z vrtom

v solnčnati tegi ter v bližini električne
železnice v Ljubljani. Hiša se jako
dobro obrestuje ter so plačilni pogoji
najugodnejši. Eventualno se zamenja
s kako manjšo, četudi ne ravno novo
hišo. Pisma vprašanja na inseratni
biro „Jutra“.

O. Bračko

Ljubljana, Dunajska cesta št. 14
priporoča p. n. občinstvu svojo
**specialno trgovino z roka-
vicami, parfumi itd.**

Vnanja naročila se točno in solidno
izvršujejo.

Zboljšana Kneipova metoda in
ventilirane spalne čepice

so kot najbolj preizkušeno sredstvo
proti nervoznemu glavobolu vseh vrst,
proti potenju, vroči glavi in posledicam,
izpadanju in osivelosti las. Čepica po-
miri živce in prozori dobro spanje in
spoko glavo.

1 čepica z dvojno ventilacijo K 6—
1 „ „ trojno „ „ 8—

Balzam pospešujoči rast las in brade

z uporabljenim navodilom

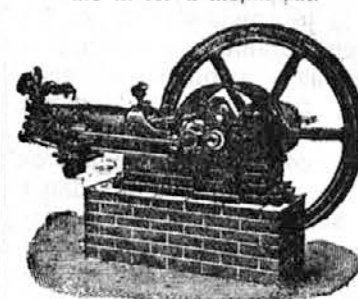
1 stekleničica K 2—
1 „ „ 4—
1 „ „ 6—

Naročila iz province po pošti
le proti povzetju.

Zavoj in spremnica 30 vin. Pri
naročilu čepice naj se navede
obseg glave.

**P. Frötscher, Dunaj III.,
Barichgasse 17.**

1 do 2 vin. obratnih stroškov na
uro in HP z mojim pat.

motorjem z močnim
pritiskom in za surovo
olje od 16 PH naprej;
4 do 5 vin. pri mojih
petrolinskih motorjih in
petrolinskih lokomobi-
lah, dalje 2—3 HP tudi
stoječe motorje

Tvornica motorjev
I. Warchalowski
Dunaj III., Paulusg. 1.

Na tisoče motorjev v obratu. Cenovniki gratis. Ugodni plačilni pogoji
V zalogi tudi že rabljeni petrolinovi motorji.

Stampilje vseh vrst.
S. MONDSCHNEIN
Dunaj I., Laurenzerberg št. 3.
Stempel za datum 10 let 2 K. Žepni stempel od 1 K višje.
Tipna tiskarna „FAMOS“, 414 črk K 2-80, če se denar pošlje
naprej. Društva 10% popusta.
Zaloga najnovejših
Numerateure des Bates Machin Company, New York.
Iščejo se agentje! Ceniki zastoj.

Telefon interurban šte. 129.

Valjčni mlin v Domžalah
I. BONČAR, LJUBLJANA
Centralna pisarna in skladišče: Vegova ulica št. 6.
Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti
kakor tudi otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici:
Gruden & Co., Stolni trg šte. 9.

- Ljubljana - **M. KOCJAN** Sv. Petra c. 18
Sv. Petra c. 18 - Ljubljana -
priporoča po najnižjih cenah raznovrstne trebušne mesečne pasove, ravno-
držalce, najtrpežnejše gumijaste nogavice, razne povoje, klstiraparate,
za izpiranje Ladys Friend, Bidet, socletaparate
za steriliziranje mleka, sesalke, steklenice, pla-
tna za v postelje, kakor tudi raznovrstne pri-
prave za porodnice in novorojenčke.
**„Luna“ in „Tetra“ hygiene-
nične plenice kakor tudi vse
potrebščine za babice.**
Istotam se prodaja tudi najmodernejše, solidno
izdelane, vsakovrstne po meri narejene
**steznike za dame
in deklice,**
tudi za izraščene, držce za
prsi in kolke.
Prevzame tudi popravljanja in čiščenje steznikov.
Posebna soba za pomerjanje.
Vnanja naročila se izvršujejo točno in ceno.

Objava.
Dobro znano specerijsko trgovino
F. Grošelj-na Poljanska cesta 7
otvori zopet 11. marca 1911
Miro Domicelj in se tem potom za mnogobrojni
obisk slavnemu občinstvu najto-
pleje priporoča.

1860 Ustanovljeno 1860
M. DRENIK
Ljubljana, Kongresni trg 7.
Predtiskarija, Risarski atelije.
Plisiranje. Kufriranje. Montiranje.
Tamburiranje in vezenje na roko.
**Največja zaloga ženskih ročnih del
in vsakovrstnega materijala.**

Modna trgovina
Josipina Podkrajšek
Ljubljana, Jurčičev trg šte. 2
najtopleje priporoča za zimsko sezijo svojo bogato zalogo krasnih
najmodernejših bluz, čepic in spodnjih kril. Lepe pred-
pasnike za dame in otroke. Najnovejši nakit za obleke, kakor čipke,
vezenine in posamentrije. — Perilo za dame in gospode. — Veliko
izbero zavratnic, ovrnikov in manšetov. Nogavice
in rokavice. Stezniki po najnovejšem pariškem kroju itd. itd.

MAKSIMILIJAN SARTORY
: Ljubljana, Rožna ulica št. 15. :
Specijalist za inštalacijo hišnih telegrafov, tele-
fonov, strelododov in napeljave električne luči,
zdravniških aparatov in dentistiških motorjev za
zobozdravnike.

Stopnice, balkoni,
spomeniki,
stavbeni okrasni
i. t. d.
Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp.
v Ljubljani
Cementne cevi
v vseh dimenzijah,
barvaste plošče
i. t. d.

35—36
Kamnoseški izdelki iz marmorja
za cerkvene in pobištvene oprave
spominki iz marmorja, granita ali
ali sijenita, apno živo in ugašeno
se dobi pri
ALOJZIJU VODNIKU = Ljubljana
Kolodvorska
ulica
kamenarskem mojstru

Del. glavica:
K 5,000.000. **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond:
K 450.000.
Stritarjeva ulica šte. 2.
Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %.